

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет аграрного менеджменту

«05» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІДЕРСТВО, УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ТА КОМАНДНОЮ
ВЗАЄМОДІЄЮ»**

Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
Спеціальність	<u>073 «Менеджмент»</u>
Освітня програма	<u>«Менеджмент»</u>
Факультет (ННІ)	<u>Аграрного менеджменту</u>
Розробники:	<u>Власенко Т.О., завідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, кандидат економічних наук, доцент; Голєва М.С., PhD, асистент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту</u> (посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2025 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

«СХВАЛЕНО»

Декан факультету аграрного
менеджменту

на засіданні кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту
протокол № 13 від «28» травня 2025 р.

_____ Анатолій ОСТАПЧУК
«05» червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Тетяна ВЛАСЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Менеджмент»
_____ Віра БУТЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІДЕРСТВО, УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ТА КОМАНДНОЮ
ВЗАЄМОДІЄЮ»**

Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
Спеціальність	<u>073 «Менеджмент»</u>
Освітня програма	<u>«Менеджмент»</u>
Факультет	<u>аграрного менеджменту</u>
Розробники:	<u>Власенко Т.О., завідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, кандидат економічних наук, доцент</u> (посада, науковий ступінь, вчене звання)

Опис навчальної дисципліни **Лідерство, управління комунікаціями та командною взаємодією**

(до 1000 друкованих знаків)

Навчальна дисципліна «Лідерство, управління комунікаціями та командною взаємодією», зокрема частина 3. «Управління командною взаємодією» полягає у вивченні теоретичних засад створення груп і команд у виробничих організаціях, а також їх взаємодії та управління процесом; ознайомленні з поняттями на основі вивчення предмету; освоєнні методів формування ефективної команди та взаємодії всіх учасників з метою вирішення конкретних практичних завдань у виробничому управлінні; розвитку загальних компетенцій щодо використання лідерських інструментів у професійній діяльності; освоєнні методів та інструментів організації ефективної команди, розподілу ролей та управління командою як цілісною системою; вивченні підходів та застосуванні інструментів для формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі команди.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітня програма	Менеджмент	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	12 год.	
Практичні, семінарські заняття	24 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	45 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни є опановування здобувачами вищої освіти навичок формування ефективних команд, як однієї з перспективних моделей корпоративного менеджменту, що забезпечує ефективний організаційний розвиток, вивчення сутності та особливостей формування управлінської команди, комплексне і конструктивне використання командних ефектів, розкриття і збагачення можливостей студентів у командній роботі, пояснення причин і виявлення умов позитивної синергії команди.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). **спеціальні (фахові) компетентності (СК):**

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Сутність та зміст командної взаємодії									
Тема 1. Теоретичні засади формування груп і команд у виробничих організаціях	1-2	10	2	4	4	11	1		10
Тема 2. Робота колективів і команд виробничих організацій	3-4	10	2	4	4	11	1		10
Тема 3. Організаційні моделі спільної діяльності в командах. Методики формування ефективної команди	5-6	10	2	4	4	8		2	6
Разом за змістовим модулем 1	30		6	12	12	30	2	2	26
Змістовий модуль 2. Групові аспекти командної взаємодії									
Тема 4. Управління командами. Розвиток навичок взаємодії в командній роботі	7-8	10	2	4	4	8		2	6
Тема 5. Відповідальність та мотивація в командному середовищі	9-10	10	2	4	4	12		2	10
Тема 6. Підходи та інструменти формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі	11-12	10	2	4	4	12			10
Разом за змістовим модулем 2	30		6	12	12	30		4	26
Курсова робота			-	-	-				
Усього годин	60		30	24	24	60	2	6	52

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Сутність та зміст командної взаємодії		
1	Тема 1. Теоретичні засади формування груп і команд у виробничих організаціях	2

2	Тема 2. Робота колективів і команд виробничих організацій	2
3	Тема 3. Організаційні моделі спільної діяльності в командах. Методи формування ефективної команди	2
Змістовий модуль 2. Групові аспекти командної взаємодії		
4	Тема 4. Управління командами. Розвиток навичок взаємодії в командній роботі	2
5	Тема 5. Відповідальність та мотивація в командному середовищі	2
6	Тема 6. Підходи та інструменти формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі	2
<i>Разом</i>		12

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Сутність та зміст командної взаємодії		
1	Тема 1. Теоретичні засади формування груп і команд у виробничих організаціях	4
2	Тема 2. Робота колективів і команд виробничих організацій	4
3	Тема 3. Організаційні моделі спільної діяльності в командах. Методи формування ефективної команди	4
Змістовий модуль 2. Групові аспекти командної взаємодії		
4	Тема 4. Управління командами. Розвиток навичок взаємодії в командній роботі	4
5	Тема 5. Відповідальність та мотивація в командному середовищі	4
6	Тема 6. Підходи та інструменти формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі	4
<i>Разом</i>		24

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Сутність та зміст командної взаємодії		
1	Тема 1. Теоретичні засади формування груп і команд у виробничих організаціях	4
2	Тема 2. Робота колективів і команд виробничих організацій	4
3	Тема 3. Організаційні моделі спільної діяльності в командах. Методи формування ефективної команди	4
Самостійна робота модуль 1		12
Змістовий модуль 2. Групові аспекти командної взаємодії		
4	Тема 4. Управління командами. Розвиток навичок взаємодії в командній роботі	4
5	Тема 5. Відповідальність та мотивація в командному середовищі	4
6	Тема 6. Підходи та інструменти формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі	4
Самостійна робота модуль 2		12
<i>Разом</i>		24

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;

- модульне тестування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

7. **Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):**

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. **Оцінювання результатів навчання.**

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. **Розподіл балів за видами навчальної діяльності**

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Сутність та зміст командної взаємодії		
Лекція 1. Теоретичні засади формування груп і команд у виробничих організаціях	ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя. ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	-
Практична робота 1. Теоретичні засади формування груп і команд у виробничих організаціях		20

	ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	
Лекція 2. Робота колективів і команд виробничих організацій	ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	-
Практична робота 2. Робота колективів і команд виробничих організацій	ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	20
Лекція 3. Організаційні моделі спільної діяльності в командах. Методики формування ефективної команди	ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	-
Практична робота 3. Організаційні моделі спільної діяльності в командах. Методики формування ефективної команди	ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі	20

	державною та іноземною мовами. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	
Самостійна робота 1.		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Групові аспекти командної взаємодії		
Лекція 4. Управління командами. Розвиток навичок взаємодії в командній роботі	ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя. ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	-
Практична робота 4. Управління командами. Розвиток навичок взаємодії в командній роботі		5
Лекція 5. Відповідальність та мотивація в командному середовищі	ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	-
Практична робота 5. Відповідальність та мотивація в		5

командному середовищі	ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	
Лекція 6. Підходи та інструменти формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі	ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	-
Практична робота 6. Підходи та інструменти формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі	ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових	5

	знань, бути критичним і самокритичним. ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	
Самостійна робота 2.		30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Всього за курс	Навчальна робота + екзамен ≤ 100	
Курсовий проект/робота	-	-

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконані письмові роботи (курсові роботи, реферати тощо) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконані письмові роботи (курсові роботи, реферати тощо) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Власенко Т.О., Голева М.С. «Самоменеджмент»: навч.-метод. посіб. для студентів за спеціальністю 073 «Менеджмент». К.: НУБІП України. К., 2023. 235 с.
2. Електронний навчальний курс «Лідерство, управління комунікаціями та командною взаємодією»: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view?id=2561>
- 3.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Tannenbaum S., Beard R., Salas E. Team Building and its Influence on Team Effectiveness: an Examination of Conceptual and Empirical Developments. Issues, Theory, and Research in Industrial Organizational Psychology. Elsevier Science Publishers. 2019.
2. Андрушків Б.М., Ларіна Т.М., Слободяник О.В. Корпоративне управління: нові підходи та методи. Київ: Кондор. 2021. 310 с.
3. Василенко В.А., Герасимов В.М. Теорія і практика розробки управлінських

рішень: сучасний погляд. Київ: ЦУЛ. 2022. 370 с.

4. Горностай П.П. Психологія малих груп: структура, динаміка, ідентичність. Київ: Педагогічна думка. 2021. 138 с.

5. Джей Рос. Створіть сильну команду. Київ: Баланс-Клуб. 2020. 195 с.

6. Дзвінчук Д.І., Діденко Н.Г., Любчук О.К. Психологія управління: сучасний підхід. Київ: ТОВ «СІК ГРУП Україна». 2021. 307 с.

7. Коломієць В.П., Шевченко А.М., Іванова Н.О. Управління командною взаємодією: теорія і практика. Київ: Либідь. 2023. 399 с.

8. Кудояр Л.М. Корпоративні конфлікти та методи їх подолання: методичні рекомендації. Суми: СумДУ. 2022. 34 с.

9. Моріс С.В., Уілкокс Г., Нейзел Е. Ролі лідера успішної команди. Київ: Баланс-Клуб. 2021. 186 с.

10. Москаленко В.В. Соціальна психологія: нові дослідження. Київ: ЦУЛ. 2020. 702 с.

11. Омельченко Л.М. Конфлікти в організаціях: методичні рекомендації для аграрної галузі. Київ: НУБіП. 2021. 74 с.

12. Омельченко Л.М. Психологія управління: методичні рекомендації. Київ: НУБіП України. 2022. 52 с.

13. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: сучасні аспекти. Київ: Академвидав. 2020. 592 с.

14. Романовський О.Г., Шаполова В.В., Квасник О.В., Гура Т.В. Психологія тимбілдингу: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид. 2020. 102 с.

15. Ходаківський Є.І., Богоявленська Ю.В., Грабар Т.П. Психологія управління: сучасні дослідження. Київ: Центр учбової літератури. 2022. 672 с.

16. Шаповалов В.І., Тесля Л.С., Кравченко С.А. Командна робота в організаціях: методичні рекомендації. Київ: Наукова думка. 2020. 245 с.